

प्राणाधिकं बलाधिकं ॥ २० ॥ २१ ॥ यथागतं यथोपस्थितं तथैव प्रतिचक्रुः ॥ २२ ॥ २३ ॥ राज्यप्राप्तिराज्ययोग्यतां ॥ २४ ॥ प्रज्ञाचक्षुरंधः अतएवानधिकाराद्वाज्यं न प्राप्तवान् स इदानीमपि पुत्रद्वारा
कथं नृपतिर्भवेन्न कथमपि द्वारलोपादित्यर्थः ॥ २५ ॥ २६ ॥ सत्यं कारुण्यं वेदश्च तद्वन्तं ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ विरहितमेकाकिनं ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ अस्माकं तु परां पीडामिति मिथ्यैवोक्तं राज्ञः

प्राणाधिकं भीमसेनं रुतविद्यं धनं जयं ॥ दुर्योधनो लक्षयित्वा पर्यतप्यत दुर्मनाः ॥ २० ॥ ततो वै कर्तनः कर्णः शकुनिश्चापिसौबलः ॥ अनेकैरभ्युपायैस्ते जिघां
संति स्म पांडवान् ॥ २१ ॥ पांडवा अपितत्सर्वं प्रतिचक्रुर्यथागतं ॥ उद्धावनमकुर्वतो विदुरस्य मते स्थिताः ॥ २२ ॥ गुणैः समुदितान् दृष्ट्वा पौराः पांडुसुतांस्त
दा ॥ कथयांचक्रिरे तेषां गुणान्संस्तुभारत ॥ २३ ॥ राज्यप्राप्तिं च संप्राप्तं ज्येष्ठं पांडुसुतं तदा ॥ कथयंति स्म संभूय च त्वरेण सभासु च ॥ २४ ॥ प्रज्ञाचक्षुरचक्षु
ह्वाद्भूतराष्ट्रोजनेश्वरः ॥ राज्यं न प्राप्तवान् पूर्वसकथं नृपतिर्भवेत् ॥ २५ ॥ तथा शांतनवो भीष्मः सत्यसंधो महाव्रतः ॥ प्रत्याख्याय पुराराज्यं न स जातु ग्रहीष्यति
॥ २६ ॥ ते वयं पांडवज्येष्ठं तरुणं दृढशीलिनं ॥ अभ्यर्षिचामसाध्व्यसत्यकारुण्यवेदिनं ॥ २७ ॥ सहिभीष्मं शांतनवं धृतराष्ट्रं च धर्मवित् ॥ सपुत्रं विविधैर्भो
गैर्योजयिष्यति पूजयन् ॥ २८ ॥ तेषां दुर्योधनः श्रुत्वा तानि वाक्यानि जल्पतः ॥ युधिष्ठिरानुरक्तानां पर्यतप्यत दुर्मतिः ॥ २९ ॥ स तप्यमानो दुष्टात्मा तेषां वाचो
न चक्षमे ॥ ईर्ष्याचापि संतप्तो धृतराष्ट्रमुपागमत् ॥ ३० ॥ ततो विरहितं दृष्ट्वा पितरं प्रति पूज्यसः ॥ पौरानुरागसंतप्तः पश्चादिदमभाषत ॥ ३१ ॥ दुर्योधन
उवाच श्रुता मे जल्पतां तां तपौराणामशिवागिरः ॥ त्वामनादृत्य भीष्मं च पतिमिच्छंति पांडवं ॥ ३२ ॥ मतमेतच्च भीष्मस्य न सराज्यं बुभुक्षति ॥ अस्माकं तु
परां पीडां चिकीर्षंति पुरेजनाः ॥ ३३ ॥ पितृतः प्राप्तवान् राज्यं पांडुरात्मगुणैः पुरा ॥ त्वमंधगुणसंयोगात्प्राप्तं राज्यं न लब्धवान् ॥ ३४ ॥ स एष पांडोर्दायाद्यं यदि
प्राप्नोति पांडवः ॥ तस्य पुत्रो ध्रुवं प्राप्तस्तस्य तस्यापि चापरः ॥ ३५ ॥ ते वयं राजवंशेन हीनाः सहसुतैरपि ॥ अवज्ञाता भविष्यामो लोकस्य जगतीपते ॥
॥ ३६ ॥ स ततं निरयं प्राप्ताः परं पीडोपजीविनः ॥ न भवेमयथाराजं स्थानीति विधीयतां ॥ ३७ ॥ यदि त्वं हि पुराराजन्निदं राज्यमवाप्तवान् ॥ ध्रुवं प्राप्स्याम
च वयं राज्यमप्यवशे जने ॥ ३८ ॥ इति श्रीमहाभारते आदिपर्वणि जतुगृहपर्वणि दुर्योधनेर्ष्यायामेकचत्वारिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४१ ॥ ॥ ७३ ॥

पांडवेषु द्वेषमुत्पादयितुं राज्यापहरणाद्वा पीडां ॥ ३३ ॥ प्राप्तं ज्येष्ठत्वात् प्राप्तमपि ॥ ३४ ॥ दायाद्यं दायादः पुत्रस्तद्योग्यं राज्यं तस्य पांडवस्य ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ निरयं दुःखं ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ इति आ
दिपर्वणि नैलकंठीये भारतभाष्ये एकचत्वारिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४१ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥